
Memo

Aan: de leden van de Vaste commissie voor IenM, ELenI en BZK
Tbv: bijeenkomst 8 juni 2011
Betreft: werkprogramma 2012 – 2013 Ra(a)d(en) voor de leefomgeving en infrastructuur

---

Deze notitie geeft een overzicht van mogelijke onderwerpen voor het RLI-werkprogramma 2012-2013. Voor het overzicht is gebruik gemaakt van inbreng van de departementen van I&M, EL&I, BZK/WWI en van de rijksbrede kennisagenda.

Het verzoek aan de leden van de Vaste commissies is om prioriteiten en indien gewenst aanvullende onderwerpen kenbaar te maken.

Deze eerste aanzet voor een nieuw werkprogramma is gebaseerd op het huidige adviesdomein van de raden voor de leefomgeving en infrastructuur. Het werkkerrein van de RLI wordt mogelijk uitgebreid (AGS/AER). Dit zal gevolgen hebben voor het werkprogramma. Het werkprogramma 2012-2013 biedt ruimte voor ongeveer 10 adviesthema's.

Onderwerpen die doorlopen uit het werkprogramma 2011-2012

1. Toekomst ruimtelijk beleid (vervolg)

Visie, inzet van financiële middelen en effectieve uitvoering zijn bepalend voor de toekomst van de ruimtelijke inrichting van Nederland. Decentrale overheden krijgen een steeds zwaardere verantwoordelijkheid. De ervaringen met de eerste generatie provinciale structuurvisies geven aanleiding tot reflectie en ook de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte zal vermoedelijk tot nieuwe adviesvragen aanleiding geven. In het werkprogramma wordt ruimte gereserveerd om in het najaar met de bewindslieden te overleggen over de precieze adviesbehoefte.

2. Toekomst van de stad

Rondom het functioneren van de stedelijke regio's doet zich een veelheid aan vraagstukken voor variërend van economische concurrentiekracht tot leefbaarheid en sociale vraagstukken. Het grote sociaal-economisch belang van steden vraagt dat wordt nagedacht over nieuwe paradigma's in het stedenbeleid. Het advies beziet de opgaven van stedelijke regio's, met inbegrip van de relatie en interactie tussen stad en ommeland. De start is voorzien in 2011.

3. Leefomgeving zonder groei

De investeringen in de fysieke leefomgeving zullen de komende jaren fors teruglopen als gevolg van bezuinigingen in de rijksbegroting, lagere economische groei en demografische krimp. Mogelijkheden om de kwaliteit van de leefomgeving te borgen in tijden van afnemende groei vragen andere bekostigingsmodellen. Voor dit advies wordt samenwerking gezocht met de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en de Raad voor Financiële Verhoudingen (RFV). De start is voorzien in 2011.

4. De groene ruimte

De (internationale) doelen van het natuurbeleid dienen gerealiseerd te worden bij afnemende budgettaire ruimte van het Rijk, verandering in uitvoeringsstrategie en decentralisatie van het natuurbeleid. Actuele ontwikkelingen vergen een actualisering van de vraagstelling uit het werkprogramma 2011-2012 (vereenvoudiging van groene gebiedscategorieën). Hoe zijn onder de huidige condities de nationale doelstellingen en Europese verplichtingen te realiseren? Welke andere maatschappelijke functies van natuur zijn in de toekomst te realiseren? De start is voorzien in 2011.

5. De logistieke kracht van Nederland

De logistieke kracht van Nederland is mede bepalend voor onze economische ontwikkeling. Het samenspel van profit (waaronder de plaats in (inter)nationale netwerken, aanwezigheid van robuuste synchro-modale netwerken), planet (waaronder duurzaamheid van de productie-consumptieketen) en people (waaronder local for local issues) bepaalt op de lange termijn de logistieke kracht. Welke (interactie tussen) factoren kunnen overheid, wetenschap en bedrijfsleven beïnvloeden om de logistieke kracht te behouden of te vergroten? De start is voorzien in september 2011.

Nieuwe onderwerpen eerste prioriteit

6. De ondergrond

Het gebruik van de ondergrond intensificeert en verandert. Nieuwe gebruiksvormen van de ondergrond worden steeds belangrijker, zoals de infrastructuur voor energietransport. Ook andere functies als warmte/koude opslag, ICT-transport en CO₂-opslag ontwikkelen zich. Een nationale structuurvisie op de ondergrond is in voorbereiding. Geadviseerd kan worden over de ordening van de ondergrond en de condities daarvoor.

7. Omgevingsrecht en gezondheid en veiligheid van de burger

Het omgevingsrecht wordt vereenvoudigd. Belangrijke doelen van het omgevingsrecht, zoals het waarborgen van de gezondheid en veiligheid van de burger, zullen echter overeind blijven. Hoe verhoudt het streven naar deregulering, integraal gebiedsgerichte beleidsvorming en snellere uitvoering zich tot andere belangrijke

maatschappelijke belangen zoals gezondheid en veiligheid van de burger? Hoe kan de afweging tussen belangen die zo sterk uiteenlopen in de praktijk op een zorgvuldige wijze gemaakt worden?

8. Duurzame Leefstijlen

De talrijke initiatieven van burgers, organisaties en bedrijven die de duurzame samenleving bevorderen, zijn vaak het gevolg van gewijzigde voorkeuren en normbesef. Leefstijlen zijn zichtbaar in vele domeinen van de fysieke leefomgeving waaronder voeding, gezondheid, wonen, recreëren en mobiliteit. De ontwikkeling van de duurzame samenleving zal vermoedelijk steeds sterker afhankelijk zijn van de kracht van de samenleving en minder van overheidsregulering of financiering. Welke mogelijkheden heeft de overheid om die kracht van de samenleving maximaal te versterken ten behoeve van het publieke belang van de duurzame ontwikkeling en de daarmee verbonden concurrentiekracht? Wat kunnen wij in dit verband leren andere landen, zoals Duitsland en de Scandinavische landen?

9. Zoetwatergebruik

De beschikbaarheid en het gebruik van zoetwater wordt de komende decennia steeds belangrijker en ingewikkelder. De oplossing van dit vraagstuk zal inspanningen vergen vanuit diverse sectoren in het fysieke domein. Hoe zijn het aanbod van zoetwater en het gebruik - bijvoorbeeld in de landbouw - op de lange termijn in balans te brengen, mede in relatie tot klimaatverandering en de opgaven vanuit de Kaderrichtlijn Water?

10. Duurzame mobiliteit

Duurzame mobiliteit van personen en goederenvervoer is een belangrijke voorwaarde voor het economisch concurrentievermogen van Nederland op de lange termijn. De verdere ontwikkeling van efficiënte multimodale netwerken en stimulering van woon- en werkcondities die de behoefte aan mobiliteit verminderen, kunnen bijdragen aan verdere verduurzaming. Op dit gebied zijn veel actoren actief en bestaat een grote variatie aan initiatieven. Onderlinge aansluiting van deze activiteiten en initiatieven is nodig. Welke koers moet gevaren worden en tot welke samenhang in initiatieven kan dit leiden? Welke best-practices van andere Europese lidstaten kunnen ons als voorbeeld dienen?

Nieuwe onderwerpen tweede prioriteit

11. Economische topsectoren

Kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheid werken aan voorstellen om negen economische topsectoren een impuls te geven. Deze voorstellen leiden tot acties op korte termijn en zullen naar verwachting ook tot strategische vragen voor de langere termijn leiden. In het werkprogramma kan hiervoor ruimte worden gereserveerd.

12. Kracht van het maatschappelijk middenveld

Maatschappelijke organisaties vervullen een onmisbare rol in het behartigen van publieke belangen en het bereiken van publieke doelen. Ook in het fysieke domein is in de afgelopen decennia meer taakuitoefening aan maatschappelijke organisaties toevertrouwd. De opgerekte taakomschrijving van de rol van woningcorporaties in het BBSH is er een sprekend voorbeeld van. Met een verder terugtrekkende overheid wordt de vraag of maatschappelijke organisaties voldoende zijn toegerust om toebedeelde taken effectief uit te voeren belangrijker. Adequate aanpassing van bestaande institutionele arrangementen aan maatschappelijke verandering verloopt niet zelden traag en moeizaam. De raden kunnen adviseren over noodzakelijke hervormingen in het licht van een snel veranderende samenleving.

13. Landbouw

Het nog uit te brengen onderzoek van de Tweede Kamer naar de economische dimensie van de verduurzaming van de voedselproductie, de RLI-verkenning 'Toekomst land- en tuinbouw' en Brusselse besluitvorming over het landbouwbeleid in 2012, zullen leiden tot nieuwe strategische vragen over de toekomst van de landbouw. In het werkprogramma kan hiervoor ruimte worden gereserveerd.

14. Energiebesparing

Energiebesparing is een cruciale factor in de realisatie van een duurzame energiehuishouding. Energiebesparingsmaatregelen zijn vaak goedkoper dan de productie van (hernieuwbare) energie. Veel energiebesparingsmaatregelen zijn rendabel maar worden niet genomen door split incentives of gebrek aan aandacht of prioriteit. Welke instrumenten staan de markt en de overheid ten dienste om burgers, organisaties en ondernemingen te bewegen om energiebesparende maatregelen te ontwikkelen en uit te voeren?

15. Openbaar vervoer vanuit het perspectief van de gebruiker

De organisatie van de diverse vormen van openbaar vervoer (zoals bus, trein en taxivervoer) vindt plaats in een spanningsveld van belangen en principes. Efficiënte besteding van publieke middelen, het primaat van internationale verbindingen, (transport)bedrijfsbelangen en voorgeschreven ordeningsprincipes - zoals marktwerking - spelen in de totstandkoming van het beleid vaak een belangrijker rol dan het directe belang van de gebruiker. Instrumenten om het belang van de gebruiker te laten doorklinken hebben vaak onvoldoende effect. De raden kunnen adviseren over optimaal openbaar vervoer vanuit het perspectief van de gebruiker.